

Oslofjordprosjektet vel i havn?

Det er nå omtrent ett år siden vår forening behandlet avløpsplanen for vestsiden av indre Oslofjord (NIVA's alternativ 1.4) på et møte. Vi fikk høre om resultater og praktiske konklusjoner av NIVA's undersøkelser i 1962/65, om Oslofjordkontoret og det kommunale samarbeid, om tunnelsystemet som er planlagt fra Oslo til Asker og om forprosjektet til det store renseanlegget i fjellet i Torp-åsen ved Slemmestad. Innstillingen på dette prosjektet er presentert i utredningen «Renere Oslofjord». Motforestillinger til prosjektet fikk vi høre i et kort innlegg fra teknisk sjef i Røyken kommune. Røyken ønsket at en løsning basert på et større renseanlegg ved Lysaker og mindre anlegg ved Holmen, Blakstad og Slemmestad (NIVA's alternativ 1.2) skulle utredes likeverdig.

Etter at Røyken kommune trakk seg fra samarbeidet ble «Informasjonskomitéen for kloakkrensealternativer» dannet i Asker. Den har utgitt «Enda renere Oslofjord» som tok sikte på å bringe frem motforestillinger i denne sak, som vel er en av de største som er forelagt de folkevalgte i Oslo, Bærum og Asker.

Vår forening arrangerte tidlig i år et nytt møte hvor Oslofjordprosjektet

ble belyst fra alle sider. Hensikten var at eventuelle nye synspunkter skulle bli kjent før politikerne tok den endelige avgjørelsen.

For de folkevalgte arrangerte de samarbeidende kommunene et informasjonsmøte i Sandvika. Her fikk Informasjonskomitéens representanter legge frem sine synspunkter. På bystyremøtet i Oslo 29. april i år ble det også holdt en orientering om Vestfjordprosjektet. Teknisk rådmann Ulrik Fredrik Beichmann gjorde her rede for det forslag som er fremlagt og som nå er vedtatt av kommunestyrene i Asker og Bærum.

Disse kommuner går nå inn for et større felles anlegg i Asker. (1.4).

Omkostningene for de to alternativene fordelt på de deltakende kommuner viste Beichmann i følgende tabell. (Neste side)

Som det fremgår er alternativ 1.4 mer kostbart for Oslo enn 1.2. Dette skyldes naturligvis i første rekke kostnadene med tunnel frem til Torp-åsen. For Asker og Bærum er forholdet motsatt. Dette skyldes kostnadene ved å bygge flere renseanlegg og kostbare utslippsledninger. I begge alternativene er det forutsatt mekanisk/kjemisk rensing av avløpsvannet, hvor rensegraden er oppgitt

KOMMUNEVIS FORDELING

Investeringer for 1. etappe, i mill. 1973-kroner, inkl. invest.avg.

Kommune	1.4	1.2	
		Med fjellanlegg på Lysaker	Med overbygd daganlegg på Frantzebråten
Oslo (inkl. Dikemark)	323,5	256,5	228,5
Bærum	72,5	85,5	88,5
Asker	25	41	41
Sum	421	383	358
Differanse	0	38	63

til ca. 85 %. Bærum og Asker kommuner har i sitt vedtak forutsatt mekanisk/biologisk/kjemisk rensing med en rensegrad på 90—95 %.

Oslo utbyggingssjef Ole Martin Nilsen ved finansrådmannens kontor fremla i bystyret motforestillingen mot 1.4. NIVA fant også 1.2 akseptabelt og økonomisk likeverdig. Instituttet ga imidlertid klart uttrykk for at 1.4 var bedre ut fra en samlet vurdering. Dette var grunnlaget for byens vedtak om bare å utrede det ene alternativet.

Nilsen kunne ikke se at forutsetningen var oppfylt. Spesielt gjelder dette for Oslo's vedkommende, hvor man med den fordelingsnøkkel som anbefales får en betydelig differanse mellom 1.4 og 1.2 i finansieringsansvar.

Når det gjelder tidsmomentet, hevdet utbyggingssjefen at 1.2-alternativet med et stort daganlegg på Frantzebråten/Sollerud i Oslo neppe trenger noen lengre byggetid enn 1.4-alternativet, med et stort fjellanlegg i Torpåsen, snarere tvert imot.

Fra finansrådmannens side har en stilt seg spørsmålet om hvor mye bedre 1.4 er i forhold til 1.2. NIVA gir på dette intet klart svar. I et NIVA-notat i forbindelse med prosjektkomiteéns konferanse 2. juli 1974 sies det om dette:

«De beregnede forskjeller 1.2 og 1.4 er små i forhold til den totale bedring fra dagens situasjon, og består vesentlig i at Bundefjorden får en 5—10 % tilleggsforbedring ved 1.4 i forhold til 1.2. Dette tilsvarer det en kan oppnå under 1.2 ved å øke rensegraden for fosfor i et renselanlegg ved Lysaker fra 80 til anslagsvis 90 % og i alle renselanlegg til ca. 85 %. En slik tilleggsforbedring kan også oppnås ved å samle opp i kjemiske renselanlegg anslagsvis 20 av de 100 tonn fosfor som i dag går ut ved vassdrag og utløp, dvs. ved en delvis sanering av ledningsnettet.

Uansett hvilket alternativ man velger, vil det kunne bli aktuelt å gjennomføre slike tilleggstiltak senere. En sanering av ledningsnettet bør

prioriteres høyt ved eventuelle ytterligere tiltak.

Ut fra beregningene synes altså 1.4 å gi best resultat for fjorden, selv om forskjellen fra 1.2 ikke er stor. Beregningene har imidlertid ikke kunnet ta hensyn til en del faktorer som er vanskelige å anslå tallmessig. Dette gjelder bl.a. transporten av vann fra 20 til 30 meters nivået ut av Vestfjorden om sommeren. Dessuten kan den tilleggsbedring som beregningene viser for 1.4 tenkes å redusere forekomstene av råttent bunnvann i Bundefjorden, og derved bidra til å sinke frigjøringen av næringsalter.

Disse faktorer gjør at alt. 1.4 antagelig vil være noe gunstigere i forhold til 1.2 enn hva beregningene viser».

Finansrådmannen har i sin innstilling ikke trukket i tvil at NIVA's vurdering er riktig, men påpekt at differansen mellom de to alternativer for fjorden som helhet egentlig er ganske beskjeden.

Imidlertid må en i denne sammenheng nevne at det i faglige fora har hevet seg kritiske røster til NIVA's vurdering. Hvis en ser på de forskjellige fjordavsnitt som brukes av befolkningen i Oslo-området er ikke 1.4 entydig den beste løsning for alle. For Breiangen synes alt. 1.2 å være den beste. For Vestfjorden må en anta at 1.2 i hvert fall ikke vil gi dårligere forhold enn 1.4. Rent lokalt sett vil en vel kanskje få noe dårligere forhold hvis en har driftsuhell ved et stort renseanlegg på Torp.

Det er Bundefjorden som ifølge beregningene får en klar bedring, 5—

10 %, ved 1.4 i forhold til 1.2. Da har en lagt til grunn at et dypputslipp i Lysakerfjorden vil fordele seg likt mellom Bundefjorden og Vestfjorden uten at dette er nærmere begrunnet. For Bundefjorden vil det selvfølgelig være av meget stor betydning hva som skjer av rensetiltak på denne siden av byen. Hvis man bruker så mye penger på Vestfjord-prosjektet at man ikke kan gjennomføre avløps- og rensetekniske forbedringer i øst, da vil den 5—10 % forbedring som NIVA forespeiler for 1.4 i forhold til 1.2 i grunnen være illusorisk.

Rent prinsipielt er de 2 alternativer 1.4 og 1.2 ganske like. De 2 alternativer er nyanser som fagfolk kan gi hovedkarakteristikken: «Gode løsninger i den foreliggende situasjon.» Det er fagfolk som vil regne løsninger av typen 1.2 som gunstigere, og det er fagfolk som vil foretrekke 1.4.

Når det gjelder forholdene til nærmiljøet, gir 1.4 fordeler for Oslo og Bærum. Ut fra utbyggingssjefens vurdering synes de miljømessige fordeler for Asker ved 1.4 alternativet å være tvilsomme. Det er mye avløpsvann som samles her, og en må også regne med driftsuhell ved renseanlegget som innebærer at hele avløpet går nærmest urensset i sjøen. Ved en mer desentralisert løsning fikk en selvsagt fordelt ulempene noe bedre. Ulempene ville måtte tas der hvor forurensningen var. I Oslo må en i alle tilfelle måtte avfinne seg med å ha industrianlegg av enhver art, og et renseanlegg slik som en f.eks. kunne bygge på Frantzebråten/Sollerud, må kunne betegnes som industrianlegg.

Når en taler om miljømessige for-

deler, så er det en gruppe som er talt uteglemt i alle innstillinger i saken og det er de som skal sørge for driften av disse anleggene. Det er lagt stor vekt på de ytre miljø.

Renseanlegg har også et indre miljø. Hvis man skal påpeke en miljømessig ulempe ved fjellanlegg, så må det være at det indre miljø i slike anlegg er vanskelig å få helt tilfredsstillende. De beste forhold ut fra en slik betraktning får en ved helt åpne renseanlegg, slik som en har det på Skarpsno og Bekkelaget I.

Når det gjelder spørsmål om kommunenes evner til å løse sine avløpsproblemer innen rimelig tid ved et annet alternativ enn 1.4, må det være tilstrekkelig å peke på at for Oslo alene vil dette ikke være noe stort problem. I finansrådmannens innstilling er det pekt på en etappeløsning som forholdsvis snart vil kunne få virkning for fjorden, samtidig som man kunne stå mer fritt når det gjelder tempo.

For Askers vedkommende synes det som om det foreligger realistiske alternativer til tilfredsstillende løsninger utenom 1.4. Det kan f.eks. vises til løsninger i forbindelse med eksisterende anlegg på Torp, Blakstad og Holmen. For Bærum er egentlig problemet noe større, fordi mulighetene for dypvannsutslipp her er begrenset. Bærum kan helt eller delvis sende sitt avløpsvann til utslipp i Asker og ta del i de løsninger som man der måtte velge, eller de kan, som forutsatt i finansrådmannens

innstilling helt eller delvis være med på et renseanlegg på Frantzebråten/Sollerud.

Oslofjordsaken er nå moden for en avgjørelse. NIVA, Oslofjordkontoret med prosjektkomité og fagråd, Røyken kommune, Informasjonskomitéen og finansrådmannen i Oslo har alle gjort sitt til at saken er blitt allsidig belyst. Dersom også Oslo bystyre vedtar 1.4 er saken klar og hovedrenseanlegget bygges i Torpåsen. Løsningen byr på fordeler, men har også ulemper. Til tross for dette må alle gode krefter gå sammen så prosjektet ikke vanskeliggjøres.

Dersom Oslo bystyre ikke vedtar 1.4, blir hovedrenseanlegget på Lysaker.

Denne løsningen byr også på fordeler, men har også sine ulemper. Den ideelle løsning kan vi ikke vente på.

Statens Forurensningstilsyn bør se til at hovedrenseanlegget i begge fall påbegynnes i marken i 1976 slik at det kan settes i drift i 1980 sammen med eventuelle småanlegg.

Dette skulle være en klar målsetting.

Krav om nye utredninger, uenighet om rensegrad, fordelingsnøkkel e.l. må ikke forsinke anleggsarbeidene. Det viktigste er at vi får renset alt det avløpsvannet som fortsatt renner så godt som urenset ut i Indre Oslofjord.

Ingen venter med å dra i snora.

Red.